

Sådan finder du kilder om kolonimagt

Den danske kolonimagt greb ind i mange aspekter af livet i Dansk Vestindien. Følgende kildegrupper er udvalgt som eksempler på de områder, hvor kolonimagten bestemte over livet i kolonien – i retten, på kasernen, på hospitalet eller i skolen.

Plakatbøgerne, politijournaler og -protokoller og justitsprotokoller for militæret giver indblik i, hvordan hhv. det civile og militære retsvæsenet fungerede, men samtidig afspejles dagliglivet på godt og ondt i vidnernes forklaringer. Medicinalberetningerne fortæller om sundhed og sygdom i befolkningen – fra harmløse tilfælde af hoste til epidemier, som slog hundreder ihjel. Endelig giver sagerne fra skolevæsenet indblik i, hvordan skolegangen var struktureret, fra timeplaner til embedsmændenes beklagelser over børn og forældres manglende forståelse for skolegangens vigtighed.

Et eksempel på hvordan man kan bruge arkiver med oplysninger om kolonimagten er i forhold til retssager. Fx historien om slaven Stephan og den ødelagte rom, som er beskrevet i artiklen [Obeah og retfærdighed - politiretsprotokoller](#). Af protokollerne fra Christiansted byfoged år 1781 fremgår detaljerne i sagen, fx at Stephan forsøgte selvmord.

De vigtigste kildegrupper

- Plakatbøger, 1733-1882
 - *Det finder du i plakatbøgerne*

En plakatbog er en samling af lokallovgivning. Navnet skyldes, at lokallovgivning blev kundgjort for offentligheden bl.a. via plakater på offentlige steder. Plakatbøgerne kan hjælpe dig med at undersøge lokal lovgivning i den danske koloni for et bestemt emne på et givent tidspunkt i perioden ca. 1733-1882. Udover lokal lovgivning fandtes også central lovgivning udstedt af centralmagten i København. De to typer lovgivning supplerede hinanden, men plakaterne er normalt de mest detaljerede omkring lokale forhold.
 - *Sådan er plakatbøgerne bygget op og organiseret*

Hver af de i alt otte plakatbøger er opbygget kronologisk, men der er store overlap i tidsperioder, og den samme lovgivning kan derfor optræde i flere bøger. Det er heller ikke sikkert, at en plakatbog indeholder al lovgivning fra den periode, som den angiver at dække. For at finde al lokallovgivning om et bestemt emne i en given periode, må man undersøge alle otte plakatbøger. Nogle af plakatbøgerne har bagerst et alfabetisk ordnet sagregister, som gør det muligt at finde plakater om et bestemt emne, selv om man ikke på forhånd ved, hvornår de er udstedt. Det gælder fx løbenr. 2.1.4, 2.1.5 og 2.1.6. Samme sted kan også være et kronologisk register. Indtil

omkring år 1800 er bøgerne ført på enten dansk (gotisk) eller hollandsk (latinsk), efter 1800 på dansk (gotisk) eller engelsk (latinsk).

- *Det skal du vide for at bruge plakatbøgerne*
 - **Hvad:** Du skal vide, hvilket emne du søger lovgivning om.
 - **Hvornår:** Du skal vide, hvilken tidsperiodes lovgivning du er interesseret i.

- *Her er plakatbøgerne arkiveret*

Generalguvernementet (arkivnr. 677), Plakatbøger 1733-1882 (løbenr. 2.1.1-8).
[Link til Arkivalieronline.](#)

- Politijournaler og Politiretsprotokoller, 1756-1904
 - *Det finder du i politijournaler og politiretsprotokoller*

Politijournaler og politiretsprotokoller er to forskellige, men relaterede, typer arkivalier fra politimyndighederne i kolonien. Politijournalerne er en slags dagsrapport, som opregner alle hændelser på et politikontor – fx slaver, der klagede over dårlig behandling eller rapporter om værtshusslagsmål eller om døde hunde et sted i byen. Politijournalerne kan hjælpe dig med at få indblik i dagliglivet, især i byerne, og i hvad folk i almindelighed mente var ulovligt, eller noget myndighederne måtte gribe ind overfor.

Politiretsprotokollerne er næste trin i retsprocessen. De er referater af, hvad der blev sagt i politiretten under forhør. Politiretsprotokollerne kan hjælpe dig med at få indblik i, hvad både frie og slaver sagde, når de var anklaget eller vidnede i en retssag. De viser også, hvordan den lokale og centrale lovgivning blev fortolket og udfoldet. Fx kunne en sag om mishandling, som slaver havde indberettet til politikontoret og fået registreret i politijournalen, blive til en sag i politiretten.

 - *Sådan er politijournaler og politiretsprotokoller bygget op og organiseret*

Politijournalerne og politiretsprotokollerne er organiseret hver for sig, men på samme måde. De er organiseret geografisk efter ø og dernæst kronologisk. Hver enkelt politijournal og politiretsprotokol er også ført kronologisk. Desuden har hver sag i politiretsprotokollen et sagsnummer, som gør det muligt at følge sagen, når forhørerne strækker sig over længere tidsrum. Protokollerne er ført på dansk (gotisk eller latinsk).

 - *Det skal du vide for at bruge politijournaler og politiretsprotokoller*
 - **Hvor:** Du skal vide, hvilken ø og hvilken by du gerne vil undersøge.
 - **Hvornår:** Du skal vide, hvilken periode du ønsker at undersøge.

- **Sagsnummer:** Hvis du ønsker at undersøge en bestemt sag, vil det lette din søgning, hvis du kender sagsnummeret.

- *Her er politijournaler og politiretsprotokoller arkiveret*
Politimyndigheden sorterede under by- eller landfogeden, og derfor er både politijournaler og politiretsprotokoller normalt arkiveret under denne myndighed. Undtagelsen er politiretsprotokollerne fra Frederiksted, som gik til ved ødelæggelsen af politikontoret i byen under oprøret i 1848. Dog findes ugentlige udskrifter af politijournalen for Frederiksted for årene efter 1827 bevaret i arkivet for Den Vestindiske Regering.

- **St. Thomas**
 - St. Thomas Byfoged (arkivnr. 698), St. Thomas Politikontor, Politijournaler 1804-1891 (løbenr. 14.8.1-19).
[Link til Arkivalieronline](#)
 - St. Thomas Byfoged (arkivnr. 698), St. Thomas Politikontor, Politiretsprotokoller 1788-1896 (løbenr. 14.1.1-83).
[Link til Arkivalieronline](#)

- **St. Jan**
 - St. Thomas og St. Jan Gouvernement (arkivnr. 712), St. Jan Landfoged, Politijournaler 1829-1892 (løbenr. 35.23.1-7).
[Link til Arkivalieronline](#)
 - St. Thomas og St. Jan Gouvernement (arkivnr. 712), St. Jan Landfoged, Politiretsprotokoller 1818-1904 (løbenr. 35.17.1-19).
[Link til Arkivalieronline](#)

- **St. Croix**
 - *Christiansted*
 - Christiansted Byfoged (arkivnr. 684), Politijournaler 1798-1846 (løbenr.: 38.31.1- 15).
[Link til Arkivalieronline](#)
 - Christiansted Byfoged (arkivnr. 684), Politiretsprotokoller 1756-1841 (løbenr. 38.9.1- 24).
[Link til Arkivalieronline](#)
 - *Frederiksted*
 - Den vestindiske regering (arkivnr. 678), Sager til referatprotokol B, 1827-1880 (løbenr. 3.64.22-270).
[Link til Arkivalieronline](#)

- Justitsprotokoller for militæret, 1769-1914

- *Det finder du i justitsprotokoller for militæret*

Militæret havde sin egen domstol. Sager ved denne domstol blev refereret i justitsprotokollerne for de militære jurisdiktioner på hhv. St. Thomas og St. Croix (Christiansted og Frederiksted). Derfor kan justitsprotokollerne give dig et indblik i, hvilke forseelser folk ansat i militæret begik, og dermed også hvilke problemer der prægede deres hverdag. Protokollerne indeholder også de afsagte domme og strafudmålingen.
- *Sådan er justitsprotokoller for militæret bygget op og organiseret*

Justitsprotokollerne er organiseret geografisk efter ø og by og dernæst kronologisk. Hver protokol er ført kronologisk og på dansk (gotisk eller latinsk).
- *Det skal du vide for at bruge justitsprotokoller for militæret*
 - **Hvor:** Du skal vide, hvilken ø og hvilken by du gerne vil undersøge.
 - **Hvornår:** Hvis du ønsker at finde en specifik sag, skal du vide, hvornår den blev behandlet ved den militære domstol.
- *Her er justitsprotokoller for militæret arkiveret*
 - **St. Thomas**
 - St. Thomas militære jurisdiktion (arkivnr. 710), Justitsprotokoller fra St. Thomas og St. Jan, 1769 - 1914 (løbenr. 16.1.1-17).
[Link til Arkivalieronline](#)
 - **St. Croix**
 - St. Croix militære jurisdiktion (arkivnr. 687), Justitsprotokoller for den militære jurisdiktion på St. Croix, 1817 - 1904 (løbenr. 42.1.1-10).
[Link til Arkivalieronline](#)
 - St. Croix militære jurisdiktion (arkivnr. 687), Justitsprotokoller for den militære afdeling i Christiansted, 1876 - 1898 (42.2.1-3).
[Link til Arkivalieronline](#)
 - St. Croix militære jurisdiktion (arkivnr. 687), Justitsprotokoller for den militære afdeling i Frederikssted, 1872-1892 (løbenr. 42.3.1).
[Link til Arkivalieronline](#)
- Medicinalberetninger, 1823-1910
 - *Det finder du i medicinalberetningerne*

Medicinalberetningerne er årlige indberetninger fra den kongelige distriktslæge (landfysikus) og fra alle læger i kolonien til Sundhedskollegiet (Sundhedsstyrelsen) i København. Beretningerne kan give dig indblik i sygdom, sundhed og sundhedssystemet. Fx hvilke sygdomme, der florerede på øerne blandt både slaver

og frie, og hvad man gjorde for at bekæmpe dem, de militære og privatpraktiserende læger, hospitalerne, jordemodervæsenet, apotekerne, vaccinationen mod kopper og karantænesystemet i havnene.

- *Sådan er medicinalberetningerne bygget op og organiseret*
Medicinalberetningerne er organiseret kronologisk efter år og derefter geografisk efter ø. Hver indberetning indeholder en overordnet indberetning fra landfysikus og som bilag hertil rapporter fra alle læger på øerne, privatpraktiserende såvel som militære. Beretningerne er enten ført på dansk (gotisk eller latinsk) eller engelsk (latinsk).
- *Det skal du vide for at bruge medicinalberetningerne*
 - **Hvornår:** Du skal vide, hvilken periode du ønsker at undersøge.
 - **Hvor:** Du skal vide, hvilken ø du gerne vil undersøge.
 - **Hvem/Hvad:** Det letter din søgning, hvis du ved hvilken institution (fx hospital) eller person (fx læge) du søger.
- *Her er medicinalindberetningerne arkiveret*
 - Sundhedsstyrelsen (arkivnr. 1252), Medicinalberetninger, Vestindien, 1823-1910 (løbenr. 1-8).
[Link til Arkivalieronline](#)
- Sager vedrørende skolevæsenet, 1852-1907
 - *Det finder du i sager vedrørende skolevæsenet*
Sager vedrørende skoler kan give dig indblik i skolegangen for børn på landet og i byen i perioden fra slaveriets ophævelse i 1848 til salget af øerne til USA i 1917. Sagerne består af forskellige typer materiale, bl.a. rapporter fra skoleinspektører, indberetninger fra lokale skolekommissioner, materiale om arbejdet med den lokale skolelovgivning og administrative sager mellem skolerne og den vestindiske regering. Informationerne spænder vidt fra antallet af børn i klasserne over læse- og timeplaner til landarbejdermødre, som ikke sørgede for at deres børn kom i landskolen. Sagerne er skrevet på dansk (gotisk eller latinsk) og engelsk (latinsk).
 - *Sådan er sager vedrørende skolevæsenet bygget op og organiseret*
Sagerne vedrørende skolevæsenet er organiseret geografisk under hhv. St. Croix og St. Thomas med St. Jan og dernæst kronologisk. Indholdet af hver æske er ikke indbundet, men løst ordnet i læg efter sagsområder. Hver sag er udstyret med et sagsnummer, som henviser til den vestindiske regerings referatprotokol A og sagerne

til denne protokol. Dvs., at der kan findes yderligere informationer om de samme sager i disse protokoller.

- *Det skal du vide for at bruge sager vedrørende skolevæsenet*
 - **Hvor:** Du skal vide hvilken ø, du ønsker at undersøge.
 - **Hvornår:** Du skal vide, hvilken periode du ønsker at undersøge.
 - **Hvem/Hvad:** Det letter din søgning, hvis du ved, hvilket emne du er interesseret i – fx skolelovgivning, antallet af elever, pensum eller personalesager.

- *Her er sager vedrørende skolevæsenet arkiveret*
 - **St. Thoms & St. Jan**
 - Den vestindiske regering (arkivnr. 678), Gruppeordnede sager: Sociale og kulturelle forhold, Sager vedr. skolerne på St. Thomas 1852-1861 (løbenr. 3.81.616).
[Link til Arkivalieronline](#)
 - **St. Croix**
 - Den vestindiske regering (arkivnr. 678), Gruppeordnede sager: Sociale og kulturelle forhold, Sager vedr. skolerne på St. Croix 1852-1907 (løbenr. 3.81.617-621).
[Link til Arkivalieronline](#)